

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ПОСЛАНИЧКА ГРУПА
ЛДП ЛСВ СДА Санџака
4. март 2019. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 04.03.2019

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	560-373		19

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПРЕДСЕДНИЦИ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине, подносим ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПОРОДИЧНОГ ЗАКОНА, с предлогом да се сходно члану 167. Пословника Народне скупштине донесе по хитном поступку.

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Чедомир Јовановић

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПОРОДИЧНОГ ЗАКОНА

Члан 1.

У Породичном закону ("Сл. гласник РС", бр. 18/2005, 72/2011 - др. закон и 6/2015), у члану 4., после става 2 додају се нови ставови 3 и 4 који гласе:
„ Заједница две особе истог пола (истополна заједница) је по правима и обавезама изједначена са ванбрачним заједницом.
Регистровано партнерство се регулише посебним законом.“

Члан 2.

У члану 7. после става 4 додаје се нови став 5 који гласи:

„ У истополним заједницама родитељско право врше оба партнера подједнако и сматрају се родитељима детета.“

Члан 3.

После члана 58. додаје се члан 58а који гласи:

“Очинство и материнство у истополним заједницама

- (1) Уколико је дете зачето уз биомедицинску помоћ, мајка детета јесте жена која га је родила, а њена партнерка у истополној заједници ће имати иста родитељска права. Ако је дете зачето уз биомедицинску помоћ дарованим семеним ћелијама, очинство мушкарца који је даровао семене ћелије не може се утврђивати.
- (2) Ако је дете зачето уз биомедицинску помоћ семеним ћелијама мушкарца који је истополној заједници са другим мушкарцем, материнство се неће утврђивати, уколико је јајна ћелија дарована. Партнер оца детета ће имати иста родитељска права.
- (3) Партнери у истополним заједницама сматрају се родитељима детета у смилу овог закона и не могу бити стављени и лошији положај у односу на друге заједнице у овом закону.”

Члан 4.

Члан 101. мења се и гласи:

Усвојити може сваки држављанин Србије самостално, у браку, ванбрачној или истополној заједници.“

Члан 5.

У члану 312. у ставу 1 брише се реч „заједничко“.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Породичног закона ("Сл. гласник РС", бр. 18/2005, 72/2011 - др. закон и 6/2015) садржан је у члану 97. став 1. тач. 2, и 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина, социјалну заштиту и бригу о деци.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Важећим Породичним законом, као ни другим важећим законима нису обухваћене ситуације када две жене или два мушкарца у Србији живе у трајној заједници. Ово фактичко стање, у пракси доводи до многих ситуација које нису законски регулисане, а тичу се стицања имовине, наслеђивања, здравствене заштите итд. Устав је регулисао брак као заједницу мушкарца и жене, док ванбрачна заједница и истополна заједница нису регулисане Уставом нити били којим другим законом. Међутим, Законом о забрани дискриминације забрањено је свако дискриминаторско поступање због изјашњавања о сексуалној оријентацији, па се ова забрана односи и на случајеве када две особе истог пола живе у трајној емотивној заједници која је по својим ефектима иста као и ванбрачна заједница особа различитог пола. Истовремено, Европски суд за људска права је у пресуди *Олиари и др. против Италије* (18766/11 и 36030/11) обавезао чланице Савета Европе да законски регулишу заједнице особа истог пола. Предложеним изменама се регулишу ванбрачне заједнице особа истог пола (истополне заједнице), док ће регистрована партнерства бити регулисана посебним законом.

Предложеним изменама и допунама се омогућава једнако вршење родитељских права у ситуацији када је дете зачето уз биомедицинску помоћ, а отац или мајка живи у истополној заједници. Оваква ситуација није законски регулисана и садашње законско решење представља системску дискриминацију грађана који живе у оваквој ситуацији, стварајући законску препреку за потпуно вршење родитељских права (чланови 67.-74.)

Предложеним изменама и допунама уклања се дискриминативна одредба према којој дете усвајају супружници или ванбрачни партнери заједно и право се гарантује свим грађанима и грађанкама Србије без обзира да ли усвајају сами или заједно са партнером у некој од заједница.

III. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим Предлогом закона предвиђају се допуне чл. 4. важећег Закона којима се дефинише ванбрачна заједница. Предлогом се укида дискриминација особа које живе у ванбрачним заједницама и дефиниција се проширује и на особе истог пола које живе у ванбрачној заједници (истополна заједница). Допуном истог члана се предвиђа доношење посебног Закона о регистрованим партнерствима који је превиђен Стратегијом превенције и заштите од дискриминације који је Влада Републике Србије усвојила 2013. године.

Предлогом се мења постојећи члан 7. Породичног закона чиме се особама истог пола које живе у ванбрачној заједници омогућава заједничко вршење родитељског права и тиме отклања дискриминација коју трпе због сексуалне оријентације коју су исказали и истовремено спречавања неједнак третман и дискриминација у овој области. Овакво решење укида дискриминацију у вршењу родитељских права, описаних у чл. 67.-74. Породичног закона. Истовремено, додавањем члана 58а, заједничко вршење родитељских права се проширује и на грађане у оваквим заједницама који добили дете у биомедицинску помоћ.

Предложеним изменама, потпуно се мења члан 101. постојећег закона који право грађана на усвајање гарантује само грађанима у браку или ванбрачној заједници, док особе које живе саме предвиђа као изузетак о коме одлучује министар када постоје нарочито оправдани разлози, док лица у истополним заједницама оставља потпуно ван закона. Овим предлогом се укида ова дискриминативна одредба и усвајање постаје доступно свим грађанима Србије без промене поступка и других правила регулисаних законом. Истовремено, овим се укида дискреционон овлашћење министра надлежног за породичну заштиту, будући да у члану 101. нису јасно наведени „нарочито оправдани разлози“ због којих би се усвајање дозволило лицу које само живи.

уклања се дискриминативна одредба према којој дете усвајају супружници или ванбрачни партнери заједно и право се гарантује свим грађанима и грађанкама Србије без обзира да ли усвајају сами или заједно са партнером у некој од заједница.

IV. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије будући да је организација надлежних органа већ постављена важећим Законом, чије се (изложене) измене и допуне сада предлажу.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ НАРЕДНОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА

Разлог да се закон донесе по хитном поступку и да, према члану 6. Предлога закона, ступи на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику РС" је у неопходности да се предложена решења што пре почну спроводити у пракси, чиме би се обезбедило унапређење поштовања људских права грађана Републике Србије.

VI. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Ванбрачна заједница Члан 4

(1) Ванбрачна заједница је трајнија заједница живота жене и мушкарца, између којих нема брачних сметњи (ванбрачни партнери).

- (2) Ванбрачни партнери имају права и дужности супружника под условима одређеним овим законом.
- (3) ЗАЈЕДНИЦА ДВЕ ОСОБЕ ИСТОГ ПОЛА (ИСТОПОЛНА ЗАЈЕДНИЦА) ЈЕ ПО ПРАВИМА И ОБАВЕЗАМА ИЗЈЕДНАЧЕНА СА ВАНБРАЧНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ.
- (4) РЕГИСТРОВАНО ПАРТНЕРСТВО СЕ РЕГУЛИШЕ ПОСЕБНИМ ЗАКОНОМ.“

Родитељи
Члан 7

- (1) Родитељско право припада мајци и оцу заједно.
- (2) Родитељи су равноправни у вршењу родитељског права.
- (3) Забрањена је злоупотреба родитељског права.
- (4) Усвојитељи имају правни положај родитеља.
- (5) У ИСТОПОЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА РОДИТЕЉСКО ПРАВО ВРШЕ ОБА ПАРТНЕРА ПОДЈЕДНАКО И СМАТРАЈУ СЕ РОДИТЕЉИМА ДЕТЕТА.

ЧЛАН 58А

- “ОЧИНСТВО И МАТЕРИНСТВО У ИСТОПОЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА
- (1) УКОЛИКО ЈЕ ДЕТЕ ЗАЧЕТО УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ, МАЈКА ДЕТЕТА ЈЕСТЕ ЖЕНА КОЈА ГА ЈЕ РОДИЛА, А ЊЕНА ПАРТНЕРКА У ИСТОПОЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ЋЕ ИМАТИ ИСТА РОДИТЕЉСКА ПРАВА. АКО ЈЕ ДЕТЕ ЗАЧЕТО УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ ДАРОВАНИМ СЕМЕНИМ ЋЕЛИЈАМА, ОЧИНСТВО МУШКАРЦА КОЈИ ЈЕ ДАРОВАО СЕМЕНЕ ЋЕЛИЈЕ НЕ МОЖЕ СЕ УТВРЂИВАТИ.
- (2) АКО ЈЕ ДЕТЕ ЗАЧЕТО УЗ БИОМЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ СЕМЕНИМ ЋЕЛИЈАМА МУШКАРЦА КОЈИ ЈЕ ИСТОПОЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ СА ДРУГИМ МУШКАРЦЕМ, МАТЕРИНСТВО СЕ НЕЋЕ УТВРЂИВАТИ, УКОЛИКО ЈЕ ЈАЈНА ЋЕЛИЈА ДАРОВАНА. ПАРТНЕР ОЦА ДЕТЕТА ЋЕ ИМАТИ ИСТА РОДИТЕЉСКА ПРАВА.
- (3) ПАРТНЕРИ У ИСТОПОЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА СМАТРАЈУ СЕ РОДИТЕЉИМА ДЕТЕТА У СМилУ ОВОГ ЗАКОНА И НЕ МОГУ БИТИ СТАВЉЕНИ И ЛОШИЈИ ПОЛОЖАЈ У ОДНОСУ НА ДРУГЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ОВОМ ЗАКОНУ.

Брачни статус усвојитеља
Члан 101

- (1) Усвојити могу супружници или ванбрачни партнери заједно.
- (2) Независно од става 1 овог члана, може усвојити лице које је супружник или ванбрачни партнер родитеља детета.
- (3) Изузетно, министар надлежан за породичну заштиту може дозволити усвојење и лицу које само живи ако за то постоје нарочито оправдани разлози.

УСВОЈИТИ МОЖЕ СВАКИ ДРЖАВЉАНИН СРБИЈЕ САМОСТАЛНО, У
БРАКУ, ВАНБРАЧНОЈ ИЛИ ИСТОПОЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ.

Захтев усвојитеља за заснивање усвојења
Члан 312

- (1) Будући усвојитељи подносе писмени захтев за заснивање усвојења органу старатељства на чијем подручју они имају ~~заједничко~~ пребивалиште, односно боравиште.
- (2) Страни држављани подносе писмени захтев за заснивање усвојења преко министарства надлежног за породичну заштиту.
- (3) Будући усвојитељи уз захтев за заснивање усвојења подносе извод из матичне књиге рођених за сваког од њих, као и друге доказе о својој подобности да усвоје дете (општа подобност усвојитеља).

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа – Чедомир Јовановић

2. Назив прописа

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПОРОДИЧНОГ ЗАКОНА

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум)

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Не постоји одговарајући пропис Европске уније са којим је потребно обезбедити усклађеност.

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

/

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

/

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

/